

La traducció dels sintagmes nominals complexos de l'alemany

Carme Colomines

Universitat Pompeu Fabra
 Facultat de Traducció i Interpretació
 La Rambla, 30-32. 08002 Barcelona
 carme-colomines@upf.edu

Resum

Els sintagmes nominals i/o preposicionals complexos (amb premodificació múltiple) suposen un problema en la traducció de l'alemany a una llengua romànica com el català o el castellà. En aquest estudi assumim que existeix una correlació entre el grau de complexitat del procés de traducció d'aquests sintagmes i el grau d'especialitat del text, i que, per tant, els textos tècnics constitueixen un exemple paradigmàtic del tipus de dificultats que comporta la traducció d'aquest sintagmes a una llengua com el català o el castellà. A partir de les dades extretes d'un corpus paral·lel (alemany-català/castellà) del domini tècnic, en aquest article s'analitzen les estratègies adoptades pels traductors enfront d'aquesta divergència interlingüística.

Paraules claus: traducció, sintaxi, corpus, textos d'especialitat.

Abstract

Noun and/or prepositional phrases with multiple premodification pose a problem in translation from German into a Romance language like Catalan or Spanish. In this article we assume that there is a correlation between the degree of complexity of the process of translation of these phrases and the degree of speciality of the text. Therefore, technical documents should be a paradigmatical example of the type of difficulties translators are confronted with when translating these kinds of phrases. Using data taken from a parallel corpus (German-Catalan/Spanish), in this article we analyse the strategies adopted by translators facing this kind of linguistic divergence.

Key words: translation, syntax, corpora, specialised documents.

Sumari

1. Introducció	4. Dades
2. La traducció dels SN/SPs de l'alemany a una llengua romànica	5. Anàlisi de dades
3. Corpus d'estudi	6. Conclusions
	Bibliografia

1. Introducció

Amb la designació *sintagma complex* (a partir d'ara SN/SPs) ens referim als sintagmes nominals o preposicionals de l'alemany que consten d'un nom nucli precedit per diversos elements, especialment determinants, adjectius, participis (de passat o de present), noms i, en alguns casos, adverbis o altres elements no verbals. Si ens hem decidit a incloure SPs a més de SNs és perquè ambdós tipus de sintagmes mostren propietats molt similars amb vista als objectius que ens plantejem (tots dos són complements oracionals, presenten dificultats de traducció similars, etc.). A més, recordem que de vegades en alemany els SNs i els SPs són difícils de distingir ja que sovint la preposició i l'article poden formar una única unitat lèxica:

(1) *beim pneumatischen Seilbalancer*

Els següents exemples, extrets del corpus BancTrad,¹ ens poden servir per a il·lustrar aquest fenomen recurrent en la llengua escrita alemanya:

(2) *die unter Buchstabe b genannten beteiligten Vertragsstaaten (SN)
mit alljährlich veranstalteten spektakulären Sonderausstellungen (SP)*

Els exemples de (2) són extrets d'un corpus de llengua general, en la qual, com hem dit, aquests sintagmes constitueixen un fenomen comú. Tanmateix, la seva presència és especialment freqüent en les llengües d'especialitat. Com és sabut, el llenguatge científic (o tècnic) es caracteritza per satisfer els criteris de claredat, precisió, objectivitat i rigor lògic. Lingüísticament aquests criteris es posen de manifest tant en el nivell lèxic com en el nivell morfosintàctic. En el nivell lèxic, els llenguatges d'especialitat es caracteritzen per tenir una terminologia pròpia constituïda per tecnicismes i cultismes denotatius, monosèmics i unívocs. I en el nivell morfosintàctic hi trobem un ús predominant del sistema nominal respecte del verbal, un ús abundant de la complementació i un ús estès de les aposicions. A aquestes característiques comunes al llenguatge tècnic en qualsevol llengua, cal afegir-hi la tendència especialment marcada del llenguatge tècnic alemany a la «impersonalitat», «l'abstracció» i la «condensació de la informació». Tenint en compte tot això i que en comparació amb l'alemany, el català o el castellà disposen de menys recursos gramaticals per expressar l'abstracció i la condensació d'informació, l'objectiu d'aquest treball consisteix a:

- observar quines estratègies se solen utilitzar en la traducció de SN/SPs al català o castellà per tal de «compensar» aquestes diferències;
- comprovar si és possible fer algun tipus de generalització sobre les solucions adoptades en relació amb les propietats dels sintagmes.

1. El corpus BancTrad és el corpus paral·lel del qual hem extret les dades subjacents en aquest treball, veg. 3 per a més detalls.

2. La traducció dels SN/SPs de l'alemany a una llengua romànica

Les dificultats que planteja la traducció dels SN/SPs han estat assenyalades anteriorment per autors procedents del camp de la traducció com Newmark (1988: 40), Vázquez-Ayora (1977: 122), López y Minett (1997: 103-110) en referència especialment a l'anglès. Tanmateix, aquestes aportacions no van gaire més enllà dels advertiments i les recomanacions generals d'ordre prescriptiu. Les «recomanacions» que trobem en aquests treballs poden reduir-se a una de general que prescriu que en primer lloc cal buscar el nucli, traduir el modificador més proper al nucli i continuar traduint els modificadors successivament ubicats a l'esquerra. Naturalment aquesta solució serà l'adequada en alguns casos, però ni de lluny és l'única solució, com veurem per mitjà dels exemples que comentarem a continuació. Altres autors proposen la combinació d'estratègies com reordenar els elements segons la importància relativa, transposar tots els elements possibles, variar les preposicions etc. Es tracta, però, de propostes basades en la intuïció que no responen a cap anàlisi lingüística basada en dades representatives com les que obtenim a partir d'un corpus lingüístic.

Les dificultats que comporta la traducció dels SN/SPs alemanys a una llengua romànica són tant d'interpretació com de reexpressió. Les dificultats d'interpretació es deriven del fet que els modificadors que precedeixen el nom nucli estan simplement concatenats, i les relacions semàntiques subjacents entre els diferents elements sovint resten implícites. En la traducció d'aquests sintagmes a una llengua romànica el traductor es veu forçat a fer explícites aquestes relacions, la qual cosa pressuposa naturalment haver-les interpretat correctament. Aquesta dificultat és, de fet, la mateixa a la qual s'enfronta el traductor en la traducció dels mots compostos alemanys no lexicalitzats² però multiplicada per un nombre major d'elements, ja que els SN/SPs solen tenir entre 2 i 3 modificadors i hem de tenir en compte que tant el nom nucli com alguns dels modificadors poden ser al seu torn mots compostos. Des del punt de vista de la reexpressió, la traducció dels SN/SPs alemanys a una llengua romànica implica una divergència estructural en el sentit de Dorr (1993), ja que els modificadors anteposats en alemany s'han de reordenar (generalment darrere el nom) i en alguns casos s'han de transposar a una categoria gramatical diferent. Observem com a exemple les traduccions respectives dels sintagmes de (2):

- (5) a) (al) die unter Buchstabe b genannten beteiligten Vertragsstaaten (SN)
 (cat) els Estats part interessats, a què fa referència l'incís b
 b) (al) mit alljährlich veranstalteten spektakulären Sonderausstellungen (SP)
 (cat) amb les espectaculars exposicions temporals que s'hi organitzen cada any

2. Les relacions semàntiques entre els elements dels mots compostos ha generat una llarga llista de treballs, per exemple Angele (1992), Bauer (1979), Kin Tae-Song (1990) entre d'altres; en una anàlisi contrastiva entre l'alemany i el castellà del compostos terminològics de la ceràmica, a Oster (2003) es presenta una classificació d'esquemes relacionals per reconèixer i identificar les relacions semàntiques implícites en els compostos alemanys.

A 5a tots els modificadors han passat a posició postnominal, el participi en funció d'adjectiu *beteiligten* ha estat traduït mitjançant un adjectiu, però la transposició del participi *genannten* en una oració de relatiu era pràcticament obligatòria, ja que mantenir la mateixa categoria hauria comportat una concatenació de dos participis, que en català seria, com a mínim estilísticament, poc acceptable. A 5b l'adjectiu *spektakulären* s'ha mantingut en posició prenominal mentre que el participi s'ha reproduït mitjançant una oració de relatiu postnominal. Que en aquest cas l'adjectiu s'hagi mantingut en posició prenominal té a veure fonamentalment amb el fet que l'adjectiu *spectacular* pertany a la classe d'adjectius que admeten les dues posicions sense canviar de denotació (ni de classe).³ A més, però, l'elecció de la posició prenominal de l'adjectiu en aquest cas ve determinada també pel fet que el nucli és compost i incorpora un adjectiu, que en tractar-se d'un adjectiu relacional, en la traducció, ha d'anar obligatòriament darrere del nom. Entenem que la ubicació forçada de l'adjectiu *temporal* després del nom ha fet decantar el traductor a ubicar l'altre adjectiu (*spectacular*) en posició prenominal. Per una altra banda, suposem que si el participi modificat *alljährlich veranstalteten* s'ha transposat en una oració relativa és per motius estilístics. Efectivament, si considerem les dues possibilitats, hem d'admetre que (6b) resulta més «natural», «entenedora», «genuïna» que (6a):

- (6) a) Les espectaculars exposicions temporals organitzades anualment
 b) Les espectaculars exposicions temporals que s'hi organitzen anualment.

Els exemples de (5) il·lustren la diversitat de factors que intervenen en l'elecció d'una determinada estratègia de traducció i en tots dos exemples es dona el cas que el nucli és al seu torn un nom compost; aquest és un cas, de fet, molt comú, i que no volem deixar de comentar perquè és precisament un dels factors que poden contribuir a fer encara més complex el procés de traducció.

En un SN amb un sol modificador adjectiu i un nucli que és un compost nominal, generalment el modificador restringeix la base del compost, i per tant, l'estructura bàsica equivalent en una llengua romànica (cast) consisteix en el sintagma nominal que tradueix el compost seguit d'adjectiu, com s'il·lustra a (8):

	<i>SN</i>	+	<i>Adj</i>	
(8) (al)	natürliche Lebensbedingungen	(cast)	condiciones de vida naturales	
(al)	die wichtigsten Umweltfaktoren	(cast)	los factores medioambientales más importantes	

Tanmateix, hi ha casos que poden resultar ambigus degut al fet que el modificador pot (morfològica i semànticament) restringir tant la base com el determinant del compost donant lloc a dues traduccions possibles. Generalment, la manera de

3. Segons la classificació proposada per Boleda (2005), *spectacular* pertanyeria a la classe d'adjectius intersectius gradables o subjectius que són els que a la retòrica tradicional s'han anomenat epítets. Segons l'autora, la posició (pre-o postnominal) d'aquests adjectius no canvia les condicions de veritat del sintagma, l'únic que canvia són les condicions discursives.

desfer aquesta ambigüïtat consisteix a adoptar un ordre alternatiu al canònic (8), és a dir a anteposar o interposar el modificador entre els dos noms:

(9) (al) ein hohes Sauerstoffgehalt	(cast) alto contenido de oxígeno
(al) das städtische Finanzamt	(cast) la delegación municipal de Hacienda

En definitiva, els exemples que acabem de comentar han servit per a il·lustrar la complexitat del procés de traducció dels SN/SPs que com hem vist ve determinada especialment per les característiques morfològiques i semàntiques dels elements que hi intervenen, més que no pas per altres factors més superficials com pot ser la llargària del sintagma. Ens podem trobar amb SN/SPs amb una tirallonga de modificadors precedint el nucli que tanmateix permeten adoptar com a estratègia de traducció la «recomanació general» a què ens referíem a l'inici d'aquest punt.

3. Corpus d'estudi

Per tal d'acotar millor l'objecte d'estudi hem decidit experimentar amb un subconjunt determinat dels sintagmes subsumits per la definició que hem donat a 1. El nostre subconjunt està format per sintagmes nominals que responen a un dels següents patrons, que hem ordenat segons la seva freqüència d'aparició en termes absoluts:

- a) prep det adj nom
- b) det adj adj nom
- c) det noun prep adj noun
- d) prep det adj adj noun

La delimitació del subconjunt obeeix a diferents motius. En primer lloc hem tingut en compte la revisió que es fa a Quiroz (2005) dels estudis quantitius duts a terme per a l'anglès i en la qual l'autor conclou que tot i la falta de consens quant al tipus de corpus (mida, nivell d'especialitat, mètodes estadístics per analitzar les dades, etc.) és possible afirmar que el nombre de sintagmes nominals complexos és inversament proporcional a l'extensió de la premodificació; més concretament, segons les dades de Quiroz (2005), la màxima freqüència d'aparició se situa en els sintagmes que presenten entre 2 i 3 premodificadors. Com podem observar, el nostre subconjunt de SN/SPs exclou també els tipus de SN/SPs considerats generalment en estudis sobre extracció de terminologia⁴ així com els SN/SPs simples (det-nom, prep det nom) que no suposen cap dificultat de traducció rellevant.

Les dades que hem analitzat han estat extretes del corpus BancTrad <<http://sindarin.upf.es/bt/catalan/index.htm>>, un corpus paral·lel d'accés lliure creat pel Grup de Lingüística Computacional (GLICOM) de la Universitat Pompeu Fabra que ara

4. Segons les anàlisis dutes a terme per Arppe (1995) per a l'anglès, que assumim extensibles a l'alemany, els patrons més comuns de les unitats terminològiques amb un nucli nominal són: (N N), (A N) i (N).

té aproximadament 3,5 milions de paraules i que està subjecte a una alimentació contínua. Aquest corpus està etiquetat lingüísticament a nivell micro- i macrotextual. L'etiquetatge a nivell microtextual permet l'extracció de patrons segons formes, lemes i categories morfològiques. Al mateix temps, l'etiquetatge macrotextual permet l'extracció sobre subcorpus determinats per paràmetres com ara àmbit temàtic, tipus de text, grau de dificultat, etc.⁵

Per a la nostra anàlisi hem extret 200 SN/SPs bilingües del domini tècnic que obeeixen a algun dels patrons especificats més amunt. Els exemples han estat filtrats manualment per tal de seleccionar només SN/SP que siguin complements oracionals i no sintagmes inserits dintre d'altres sintagmes més grans.

4. Dades

Des d'un punt de vista contrastiu i per tal d'entendre el comportament dels SN/SPs en el procés de traducció i el seu grau de dificultat, en primer lloc hem quantificat les dades extretes segons els paràmetres següents:

- *Transposicions*: els SN/SPs alemanys han estat traduïts al català/castellà per SN/SPs, o per una altra categoria gramatical?
- *Modificació*: en els SN/SPs traduïts per SN/SPs, la modificació és prenominal o postnominal?
- *Altres estratègies de traducció*: quines altres estratègies de traducció s'han utilitzat?
- *Elisions*: en la traducció dels SN/SPs s'han elidit elements?

Per tal de poder «quantificar» el grau de dificultat en el procés de traducció assumim que aquest grau és directament proporcional al nombre i al grau de les modificacions realitzades respecte de l'estructura de la llengua original. És a dir que els SNs traduïts com a SNs en els quals s'ha mantingut la modificació prenominal són els que presenten una dificultat de traducció menor i els SNs traduïts mitjançant una estructura que no és de SN són els que presenten un grau de dificultat major.

Els resultats obtinguts a partir dels SN/SP bilingües extrets del domini tècnic són els següents:

- El 82% conserven en la seva traducció la mateixa estructura, és a dir que han estat traduïts també amb un SN/SP;
- El 18% han estat traduïts amb una estructura verbal
  - del 82% traduïts amb un SN/SP,
  - en un 13% s'ha mantingut la modificació prenominal
  - en un 87% la modificació ha passat a la posició postnominal
  - en un 2% s'ha elidit algun element.

Passem ara a analitzar amb més detall com es posen de manifest aquestes dades.

5. Per a més detalls sobre aquest corpus veg. Badia *et al.* (2002).

5. Anàlisi de dades

5.1. Transposicions

Les transposicions, és a dir els exemples de SN/SPs que no han estat traduïts mitjançant un SN/SP són, sens dubte, els que més ens interessin, ja que la possibilitat de generalitzar sobre aquests casos pot ser útil als traductors professionals en la seva pràctica i molt especialment als futurs traductors en la seva formació. Si observem els SN/SPs que no han estat traduïts mitjançant un SN/SP, veiem que en tots aquests casos el SN/SP s'ha transposat en algun tipus de construcció verbal. I més concretament, distingim tres procediments diferents:

a) En el primer procediment, un dels noms del SN/SP s'ha traduït mitjançant un verb. En aquests casos observem que els noms són deverbals (*Steuerung, Bedienung, Alterung*), infinitius nominalitzats (*Drehen, Abbeizen, Abblenden*) que, recordem-ho, es distingeixen d'un nom concret pel fet de denotar una eventualitat i de tenir una estructura argumental. La naturalesa ambigua entre signes nominals i verbals pròpia d'aquests noms explica per sí mateixa l'opció de traduir-los mitjançant un verb. A més, cal afegir el fet que en alguns casos el català o el castellà no disposa d'una nominalització equivalent (*Abnahmevorrichtung* <eth>*dispositivo de quitar*) o que tot i disposar-ne, en un context determinat l'única traducció és mitjançant un verb com en els exemples de 10a:

(10) a. nominalització = verb

- a) (al) Im Modus Lastführung kann eine angehängte Last *ohne die Bedienung von Steuerelementen* mit beiden Händen manipuliert werden.
 (cast) En el modo de servicio «Guía de la carga» se puede manejar una carga con ambas manos *sin necesidad de accionar ningún elemento de mando*.
 (al) Umwandlung in ein Handgerät *durch Entfernen des Sitels*.
 (cast) 2 conversión en un aparato manual *si se quita el mango*.

b) Un segon procediment consisteix a traduir el SN/SP mitjançant una oració de relatiu. Hem observat que aquesta transposició és molt comú en sintagmes amb un participi (de passat o de present) en funció d'adjectiu, i que en molts casos és pràcticament obligatòria pel fet que mantenir el mateix tipus de construcció en català o castellà resultaria molt poc natural; considerem els següents exemples:

- (11) a) (al) *Die für verschiedenste Branchen geeigneten MPW* sind Hubeinheiten aus modularen Systemkomponentem, die höchsten Qualitätsanforderungen.
 (cast) Los conjuntos MPW son unidades de elevación construidas con componentes modulares *que se utilizan en los más diversos sectores* y satisfacen las más elevadas exigencias de calidad.

- b) (al) Ein auf seinem Monitor visualisiertes Anlagenbild informiert ihn kontinuierlich über den Zustand des Systems und *die in Bewegung befindlichen Kassetten*.
 (cast) Una imatge de la instal·lació visualitzada en su pantalla le informa de modo continuo sobre el estado de la instalación y *los bastidores que están en movimiento*.
- c) (al) Heute liefert Demag einen erheblichen Anteil *der von Adronit benötigten Antriebe* für Drehkreuze, Schiebe- und Drehflügelstore.
 (cast) Actualmente, Demag suministra una parte considerable *de los accionamientos que Adronit necesita* para torniquetes, puertas correderas y puertas de alas giratorias.
- c) I finalment, el tercer procediment consisteix a convertir el SN/SP en una oració mitjançant la introducció d'un verb de suport. En aquests casos hem observat que es tracta sempre de sintagmes preposicionals amb preposicions semànticament plenes (com *mit, für*) i que el verb de suport sembla tenir la funció de dotar la semàntica de la preposició amb informació aspectual o de persona. Si considerem els exemples següents, veurem que especialment en els dos primers casos, de fet, el verb de suport seria elidible. A 12a el verb *lograr* simplement reforça el valor de finalitat de la preposició; a 12b el verb substitueix la preposició i a 12c, el verb permet personalitzar el procés. En general, la introducció del verb de suport sembla respondre, per tant, a criteris d'adequació estilística en la llengua d'arribada.
- (12) a) (al) Deshalb ist die elektronische Lastpendeldämpfung *für einen weitgehend schwingungsarmen Transport* unabdingbar.
 (cast) Por ello, el sistema antibalaceo electrónico es imprescindible *para lograr un transporte de las cargas con mínimas oscilaciones*.
- b) (al) Die besten Kopien erhalten Sie *von Vorlagen mit starken Schwarz-Weiß-Kontrasten*, insbesondere von Strichzeichnungen.
 (cast) 1. Obtendrá las mejores copias de los *documentos que tengan un fuerte contraste de blanco y negro*, especialmente de dibujos lineales.
- c) (al) Um *die Gefahr von elektrischen Schlägen* zu vermeiden, das Raumgerät nicht mit Wasser bespritzen oder anderweitig nass werden lassen.
 (cat) Mai no mulli el condicionador amb aigua o altres líquids. Així evitarà *el risc de sofrir una perillosa sotragada elèctrica*.

5.2. Modificació pre-versus postnominal

Pel que fa a la modificació, hem observat que en un 87% dels casos ha passat a ser postnominal, la qual cosa s'explica en general pel fet que aquesta és la posició més freqüent en català o castellà. Tanmateix, com sabem, la posició pre- o postnominal de l'adjectiu ve determinada, en part, per la classe a la qual pertany l'adjectiu. En general, els adjectius qualificatius (difícil, nombrós, elevat, major etc.) poden aparèixer indistintament en posició pre- o postnominal sense que això

n'afecti el significat. Els modificadors que predominen en el corpus extret del domini tècnic són participis o adjectius relacionals que generalment en català o castellà van en posició postnominal:

- (13) (al) a. der elektronischen Lastpendeldämpfung
el sistema antibalaneo electrónico

5.3. *Elisions*

I finalment la baixa freqüència d'elisions⁶ s'explica d'entrada per la pròpia naturalesa del llenguatge tècnic que, com hem dit més amunt, es caracteritza per satisfer els criteris de claredat, precisió i objectivitat; i és lògic que aquesta naturalesa es manifesti en la traducció i no només com a resultat sinó també com a procés; dit amb altres paraules, sembla lògic que el traductor sigui molt més cautelós a l'hora d'elidir qualsevol element. Per una altra banda, també sembla evident que les característiques semàntiques dels modificadors implicats en cada cas determinen les possibilitats d'elisió. Els modificadors que apareixen en els textos tècnics són o bé adjectius lexemàticament especialitzats o bé adjectius comuns pertanyents a les classes de temporalitat, freqüència, part-tot, etc. i és natural, per tant, que siguin més difícilment elidibles ja que la seva semàntica contribueix en molts casos de forma determinant a la semàntica global del sintagma.

6. **Conclusions**

Des d'una perspectiva general les dades suggereixen que en la traducció de SN/SPs en textos tècnics existeix una tendència a fer poques elisions, a mantenir la mateixa categoria gramatical quan això és possible mitjançant la reubicació dels modificadors en posició postnominal (en la major part dels casos) i a utilitzar estratègies d'expansió o d'explicitació mitjançant la transposició de noms en construccions verbals. Aquestes estratègies d'expansió persegueixen la finalitat d'explicitar relacions semàntiques entre els elements que en alemany resten implícites i a reexpressar-les mitjançant una forma més analítica (i més genuïna en les llengües romàniques). Bàsicament hem vist que hi ha una correlació entre determinades característiques del sintagma original i l'estratègia de traducció adoptada que podríem resumir aquí d'aquesta manera:

- a) nominalització (depenent del context) → verb
- b) nom nucli precedit de participi (passat o present) → oració de relatiu
- c) sintagmes preposicionals amb preposicions semànticament plenes → introducció d'un verb de suport

6. Segons els resultats obtinguts a Colominas C. (en premsa), la freqüència d'elisions és inversament proporcional al grau d'especialitat del text, és a dir, que en textos més especialitzats es detecten menys elisions i a l'inrevés.

No cal dir que aquestes estratègies no s'apliquen de forma sistemàtica i que només podem presentar-les com a tendències que hem detectat en un corpus relativament petit. Seria desitjable i molt interessant contrastar aquestes dades amb un corpus molt més gran i estudiar més profundament alguns dels aspectes que hem vist, com ara la transposició dels sintagmes preposicionals en construccions verbals. Tanmateix, tot i ser conscients d'aquestes limitacions, els resultats que hem presentat són una petita contribució a la immensa tasca de descobrir generalitzacions en el complex procés de traducció a partir de dades reals i, per tant, d'aprofundir-ne el coneixement.

Bibliografia

- BADIA, T. *et al.* (2002). «BancTrad: a web interface for integrated access to parallel annotated corpora». A: *Proceedings of the First International Workshop On Language Resources For Translation Work And Research held during the 3rd LREC Conference (LREC 2002)*. Las Palmas, 28 maig 2002.
- BOLEDA, G. (2003). *Adquisició de classes adjectivals* (Treball de recerca). Barcelona: Universitat Pompeu Fabra.
- BOSQUE, I. (1993). «Sobre las diferencias entre los adjetivos relacionales y los calificativos». A: *Revista de Estudios Hispánicos*, XIV, 1993, SP., p. 163-178.
- CALONGE, J. (1995). «El lenguaje científico y técnico». A: M. SECO; G. SALVADOR (coord.). *La lengua española, hoy*. Madrid: Fundación Juan March, p. 175-186.
- CARTAGENA, N.; GAUGER, H.-M. (1989). *Vergleichende Grammatik Spanisch-Deutsch*. Mannheim: Duden, T. 2, SP. 3-65; p. 352-353.
- COLOMINAS, C. *Multiple premodification phrases in German and their translation into Catalan/Spanish: a study from corpora with different degrees of speciality*. International Journal of Corpus Linguistics, John Benjamin's Publishing Company (en premsa).
- DEMONTÉ, V. (1999). «El adjetivo: clases y usos. La posición del adjetivo en el sintagma nominal». A: BOSQUE, Ignacio; DEMONTÉ, Violeta (eds.): *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Real Academia Española / Espasa Calpe, 1999, vol. 1, p. 130-200.
- DORR, B. J. (1994). «Machine translation divergences: a formal description and proposed solution». A: *Computational Linguistics* 20:4, p. 597-635.
- LÓPEZ GUIX, J. G.; MINETT WILKINSON, J. (1997). *Manual de traducción. Inglés/Castellano*. Barcelona: Gedisa.
- NEWMARK, P. (1988). *Approaches to Translation*. New York: Prentice Hall.
- QUIROZ, G. A. (2005). *Los sintagmas nominales extensos especializados en inglés y en español: descripción y clasificación en un corpus de genoma*. Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada. Universitat Pompeu Fabra.
- VÁZQUEZ-AYORA, G. (1977). *Introducción a la traductología: curso básico de traducción*. Washington: Georgetown University Press.